

A Budapesti Goethe Intézet Könyvtára

Beata Detlefs

Az 1951-ben alapított *Goethe-Intézet* ma 155 intézménnyel képviselteti magát 73 országban. Megalakításával a *Német Szövetségi Köztársaság* a nemzetközi kulturális együttműködést kívánja elősegíteni. Az Intézet a vendégország kulturális szervezeteivel együttműködve vesz részt a kulturális programok szervezésében és megvalósításában. Ezek között említhetjük a konferenciák, szerzői estek, művészi kiállítások, zenetudományi kurzusok rendezését vagy színdarabok, dokumentum- és játékfilmek bemutatását.

Kultúrpolitikai feladatai között nagy hangsúllyal szerepel a német nyelv külföldön történő ápolása is. A nyelvoktatáshoz szükséges tananyagok és módszerek fejlesztésében 16 hazai és 139 külföldi intézet vesz részt. Tanfolyamaikat összesen évi 100 ezer hallgató látogatja.

A külföldi kultúrintézetek tevékenységét a Münchenben székelő igazgatóság koordinálja. Szakcsoportjaival közösen szervezi és határozza meg az intézetek munkájának fő irányvonalait. A világhálózatban 3000 állandó munkatárs dolgozik. Az intézetek összköltségvetése 230 millió DM-et tesz ki. A belföldi intézeteknek önköltségesen kell dolgozniuk, évi 60 millió DM bevételt szereznek tanfolyamaikkal.

A könyvtárak és médiatárak mindenhol jelentős részt vállalnak a feladatok végrehajtásában, azáltal, hogy a Szövetségi Köztársaság kulturális és társadalmi életéről közvetítenek információt. Összállományuk 1 183 ezer könyv, 6700 folyóirat, 740 újság. Az utóbbi években megnövekedett az audiovizuális gyűjtemények nagysága is (329 400 egység)

A Budapesti Goethe Intézet Könyvtára

A Budapesti Goethe Intézet feladata olyan anyagok rendelkezésre bocsátása (könyvek, kazetták, videók, folyóiratok, napilapok, diák), amelyek áttekintést nyújtanak Németország kulturális, irodalmi, politikai és társadalmi életéről. Hangsúlyos szerepet kap az aktualitás és az időszerűség. A vendégország olvasóinak ugyanis meg kell adni a lehetőséget, hogy átfogóan és naprakészen tájékozódhassanak Németországról. Ehhez kínálunk anyagokat szinte minden tudományterületről. A hangsúly a humántudományokon van. A természettudományokat főként kézikönyvek és folyóiratok reprezentálják. Az ál-

lomány ezen kívül általános kézikönyveket, gyermek- és ifjúsági könyveket és nyelvtanításhoz szánt anyagokat is tartalmaz.

A könyvtár még a fejlődés szakaszában van. A tervezett állomány 12 ezer dokumentumból áll majd, jelenleg a könyvtár 6 ezer információhordozó anyaggal rendelkezik. Ebből a könyveinek száma 4 ezer, ezer kötet pedig nyelvkönyv a német oktatáshoz. Ezt egészíti ki kb. ötszáz video és ugyanennyi zenei és szöveges kazetta. A folyóiratállomány 38 féle folyóiratot számlál. Évente kb. ezer dokumentum beszerzésére van lehetőség.

A könyvtárat német anyanyelvű, könyvtáros végzettségű kiküldött munkatárs vezeti. Egy könyvtárkezelő végzi a kölcsönzést heti 25 nyitvatartási órában. A könyvtár munkájában időről időre gyakornokok is részt vesznek. Évente négy külföldi könyvtár szakos hallgató tölti gyakorlati idejét nálunk. Ez alatt betekintést nyernek az itt folyó munkába s a gyakorlatban tanulmányozzák az osztályozás és a katalogizálás kérdéseit.

1991 májusában 4000 beiratkozott olvasója volt a könyvtárnak, ebből kb. 2000 tekinthető rendszeres látogatónak. Németország 1990 októberi újraegyesülése és az NDK Kultúrcentrum ehhez kapcsolódó bezárása óta naponta 10-20 olvasó iratkozik be könyvtárunkba. Az olvasói kör összetétele a társadalom minden rétegét és korosztályát (3-90 évig) reprezentálja. Érdeklődésük ennek megfelelően meglehetősen szóródik. Az olvasóknak kb. fele némettanár vagy németül tanuló. A Goethe-Intézet könyvtára az egyetlen könyvtár Magyarországon, amely nagy mennyiségben rendelkezik modern német nyelvi tananyagokkal. Ezért az ország minden részéből jelentkezik igény a szolgáltatásokra. Emiatt sajnos kevés idő marad a közönségkapcsolatok szervezésére és más hasonló propaganda munkára. Nagy eredménynek könyvelhető el, hogy 1990-ben lehetőség volt 100 gyermek- és ifjúsági könyvből álló kiállítás bemutatására Magyarországon különböző városaiban. A kiállításához kapcsolódó nyereménypályázaton 200 gyermek vett részt. Ezen kívül rendszeresen jelentkeznek 10-20 fős iskolai osztályok illetve egyetemista csoportok, melyek a könyvtárral szeretnének megismerkedni. Ennek keretében rövid tájékoztatót tartunk, melynek révén betekintést nyernek a könyvtár szolgáltatásaiba és az egyéb munkafolyamatokba.

Az információs szolgáltatás iránt egyre erősebben felmerülő igényt sajnos nem tudjuk olyan mértékben kielégíteni, amennyire az kívánatos volna, de azért a javulás jelei is mutatkoznak már. A túlterhelés megszüntetésének egyik módja lenne a nyelvi anyagoknak az általános gyűjteménytől elválasztott kölcsönzése. Egy másik elgondolás szerint a nyelvi anyagok egy részét érdemes lenne a megyei közkönyvtáraknak tartós letétbe adni, hogy a vidéken élő olvasóknak ne kelljen nyelvanyagért Budapestre utazniuk. Ezáltal nemcsak hosszú utazásokat takaríthatnánk meg, hanem a könyvtárra nehezedő nyomás is csökkenne.

Nagyon nagy a kereslet a német tudományos könyvtárakkal történő könyvtárközi kölcsönzésre is, azonban a Goethe-Intézet csak a Németországról szóló vagy a német szerzőktől származó művek meghozatalára vállalkozik. Sok olvasó szeretne más nyelvű és más tudományterületről származó irodalmat rendelni, mivel a várakozási idő a Goethe-Könyvtárban csak kb. 4 hét, szemben a magyar könyvtárakkal, ahol a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés átfutási ideje jóval hosszabb. Ebből a példából talán jól látszik milyen dilemma közt őrlődik a Goethe-Intézet könyvtára. Mi nem tudunk, és nem akarunk olyan szolgáltatásokat átvállalni, melyeket a magyar könyvtárhálózat is tud nyújtani. A könyvtárnak tulajdonképpen kiegészítő kínálatot kell adnia a Németország iránt érdeklődők számára, de nem pótolhatják a magyarországi könyvtárakat. Kiutat jelenthet ebből a helyzetből a magyar intézményekkel, könyvtárakkal való fokozott együttműködés. Munkakapcsolatba léptünk a budapesti Idegennyelvi Könyvtárral és szeretnénk más könyvtárakkal is kapcsolatokat kiépíteni. Az adminisztráció mint mindenütt, itt is sok időt elrabol. A müncheni Központi Igazgatóságon most fejlesztenek ki egy számítógépes programot külföldön működő könyvtáraik számára. A Központi Igazgatóságon létezik már katalóguskártya szolgáltatás, amely a megrendelt könyvek egy részét számítógépes katalóguskártyával látja el. A könyveknek kb. felét azonban maguknak a könyvtáraknak kell feldolgozniuk.

1991 elején intézetünk egy másik épületbe költözik át, az Andrassy út 24. alá, ahol megfelelőbb lesz a könyvtár elhelyezése.

A budapesti Goethe-Intézetnek elsődlegesen az a feladata, hogy a német kultúrát képviselje Magyarországon. Most, amikor oly sok minden

megváltozott mindkét országban, bizony nem könnyű az igényekkel, elvárásokkal lépést tartani. Az bizonyos, hogy még sok feladat vár ránk

itt. Célunk a tartalmi munka erősítése, hogy ezzel hozzájáruljunk Magyarország kulturális sokszínűségéhez.

Örömmel értesítjük, hogy elkészült a

**M a g y a r o r s z á g i K ö n y v k i a d ó k
é s K i a d ó i j o g g a l r e n d e l k e z ő
k ö z ü l e t e k**

című összeállításunk.

Több mint 1600 név, cím, telefonszám!

IBM PC-re floppy lemezen, bővítési és többirányú lekérdezési lehetőséggel

Ára: 4000 Ft

Könyvalakban, kötve: 950 Ft

Megrendelhető: *Borbély László*
Gödöllő
Mosolygó Antal krt. 4.
2100

Fizetés módja: utánvét vagy átutalás.

Átutalással történő megrendelés esetén kérjük tüntessék fel bankszámla-számukat.